

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 515/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou ŠKODA LEGAL s. r. o., Jarabinková 17563/2C, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Ing. Veronika Puškár Škodová, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17CoP/15/2023-1745 zo 16. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17CoP/15/2023-1745 zo 16. mája 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka požaduje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Súčasne navrhuje priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je matkou maloletého [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý“) a zároveň účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 32P/168/2020 o úprave výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletému narodenému mimo manželstva. Návrhom vo veci samej sa otec maloletého domáha zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, s čím sťažovateľka nesúhlasí a žiada o zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti a styk otca s maloletým upraviť užšie. Styk maloletého s jeho otcom bol dosiaľ upravený prostredníctvom

štyroch neodkladných opatrení na návrh otca. K zavedeniu poslednej dočasnej úpravy styku otca s maloletým (do právoplatného skončenia konania vo veci samej) došlo na základe uznesenia okresného súdu č. k. 32P/168/2020-408 z 1. júla 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 11CoP/17/2022-1123 z 31. mája 2022, a to tak, že otec maloletého je oprávnený stýkať sa s maloletým každý párný týždeň od stredy od 16.00 h do nedele do 18.00 h a počas letných prázdnin vo výroku v presne špecifikovanom čase.

3. Sťažovateľka podala 23. augusta 2022 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala zúženie bežného styku otca s maloletým. Jej návrh bol uznesením okresného súdu č. k. 32P/168/2022-1261 z 22. septembra 2022 v spojení s potvrdzujúcim uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP/38/2022-1358 zo 16. novembra 2022 zamietnutý.

4. Okresný súd uznesením č. k. 32P/168/2020 zo 17. marca 2023 zamietol aj návrhy sťažovateľky z 21. decembra 2022 a 15. februára 2023 na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa sťažovateľka domáhala zmeny posledného vo veci nariadeného neodkladného opatrenia uznesením krajského súdu z 31. mája 2022.

5. V odvolaní podanom proti uzneseniu okresného súdu zo 17. marca 2023 sťažovateľka namietala nezákonnosť uznesenia súdu prvej inštancie z dôvodu, že okresný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Napadnutým uznesením krajský súd uznesenie okresného súdu zo 17. marca 2023 potvrdil ako vecne správne, pričom sa stotožnil s právnymi závermi okresného súdu o nesplnení podmienok pre zmenu posledného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým z dôvodu, že nebola preukázaná podstatná zmena pomerov.

7. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, ktorými skutočnosťami sa odmietol zaoberať z dôvodu, že sa nimi už všeobecné sudy vysporiadali v ich rozhodnutiach o predošlých návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia v rámci konania vo veci samej. Tiež uviedol, ktoré sťažovateľkou navrhované dôkazy považoval za nové skutočnosti, pričom ich však nevyhodnotil ako odôvodňujúce podstatu zmenu pomerov od posledného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým. Podľa názoru krajského súdu v čase rozhodovania bola úprava styku otca s maloletým zatiaľ vyhovujúca a v záujme maloletého, najmä zachovania jeho citovej väzby k otcovi, pretože dosiaľ nebol v priebehu realizovaného styku osvedčený sťažovateľkou tvrdený negatívny vplyv otca na maloletého. Zhodne s názorom okresného súdu nekonštatoval neodbornosť príslušných lekárov či špecialistov, ale poukázal na jednostrannosť poskytovaných informácií pri vyšetreniach maloletého zo strany matky, chýbajúce informácie zo strany otca a nezohľadnenie výsledkov znaleckého dokazovania súdom ustanovenej znalkyne za účasti oboch rodičov, ako aj maloletého. Krajský súd nesúhlasil s názorom sťažovateľky, že okresný súd preferoval stanovisko otca, ale poukázal na potrebu vyžadovať pre objektivitu zistení odborníkov stanovisko oboch rodičov. Konštatoval rozpory a nezhodu rodičov vo veci súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti maloletému. Nesúhlasil s námietkou sťažovateľky, že znalecký posudok vo veci samej nie je aktuálny, pričom v tej súvislosti poznamenal, že k určitému časovému odstupu prispela aj procesná aktivita rodičov často podávajúcich návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia,

čo oddáva rozhodnutie vo veci samej. Poukázal aj na závery súdnej znalkyne na pojednávaní 4. mája 2023 a konštatoval, že dosiaľ nebolo objektívnym dôkazom osvedčené, že príčiny aktuálneho zdravotného stavu maloletého sú na strane otca.

8. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľky o tom, že otec nemá zabezpečené podmienky na bývanie v čase stretávania sa s maloletým, krajský súd odkázal na správu kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov, podľa ktorého boli sociálne a hygienické podmienky na veľmi dobrej úrovni a maloletý mal v domácnosti otca vytvorené vhodné podmienky pre zdravý vývin ako psychický, tak aj fyzický. Poukázal na osvedčenú skutočnosť, že otec je z tohto miesta naďalej schopný zabezpečovať dochádzku maloletého do materskej školy. Krajský súd nepovažoval za osvedčené tvrdenia sťažovateľky o nedostatočnej starostlivosti otca o maloletého pre jeho pracovné povinnosti, pričom poukázal aj na odôvodnenie uznesenia zo 16. novembra 2022, kde sa krajský súd s niektorými námietkami sťažovateľky už vysporiadal.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne, nepresvedčivé a nedostatočne odôvodnené. Podľa nej sa všeobecné súdy nevysporiadali so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a dôkazmi a základ ich rozhodnutí spočíva iba na tvrdeniach otca.

10. Esenciálnym základom argumentácie sťažovateľky je najlepší záujem maloletého, a preto tvrdí, že sa krajský súd mal zaoberať jej námietkami. Je presvedčená, že riadnym posúdením dôkazov (lekárske správy a prešetrenie argumentácie sťažovateľky) by krajský súd nepripustil neprávny stav, pričom návrhu sťažovateľky na zúženie rozsahu styku otca s maloletým malo byť vyhovené.

11. Podľa sťažovateľky všeobecné súdy v podstate potvrdili „*takmer*“ striedavú starostlivosť o maloletého, pre ktorého nie je striedavá starostlivosť vhodná. Vyjadrila nesúhlas s právnym názorom konajúcich súdov o nesplnení podmienok pre nariadenie (zmenu) neodkladného opatrenia, pričom v konkrétnostiach namieta, že:

a) ako okresný súd, tak aj krajský súd sa nevysporiadali so závermi lekárskeho správ a posudkov detskej psychologičky a psychiatricky o zdravotnom stave maloletého a nezaoberali sa otázkou najlepšieho záujmu pre maloletého,

b) všeobecné súdy neprihliadali na závery odborníkov presadzujúc názor, že diagnózy maloletému boli určené iba na základe informácií poskytnutých sťažovateľkou, pričom nezohľadnili skutočnosť, že tieto správy vychádzali z osobných vyšetrení maloletého,

c) uviedla nové skutočnosti, ktoré od poslednej úpravy styku otca s maloletým (uznesenie z 31. mája 2022) indikujú najvýraznejšiu zmenu pomerov na strane maloletého, na čo krajský súd neprihliadol,

d) všeobecné súdy sa nevysporiadali s dôkazmi preukazujúcimi, že otec maloletého nemá zabezpečené adekvátne bývanie pre maloletého v čase, keď sa s maloletým stretáva, resp. neposkytuje v tom čase maloletému dostatočnú starostlivosť a „*už vôbec nie osobnú*“.

12. Sťažovateľka zároveň uviedla, že podaním z 10. mája 2023 informovala okresný súd o skutočnosti, že maloletý bol 5. mája 2023 na lekárskom vyšetrení, kde namiesto otca sprevádzala maloletého priateľka otca, čo preukazuje nedostatočnú starostlivosť otca o záujmy maloletého. Dôkazy sťažovateľka predložila okresnému súdu vo vyjadrení z 9. júna 2023.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podľa čl. XI bodu 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vydaného v konaní o nariadení výkonu rozhodnutia – neodkladného opatrenia o úprave styku otca s maloletým.

16. K napadnutému uzneseniu krajského súdu je potrebné uviesť, že k preskúmvaniu uznesení o neodkladných opatreniach ústavným súdom, ktorý nie je opravnou inštanciou sústavy všeobecných súdov a ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán spravidla nezasahuje konečným spôsobom, je zdržanlivý. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 19/2020, II. ÚS 435/2021, III. ÚS 193/2022). Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 427/2022, III. ÚS 192/2022, III. ÚS 643/2022).

17. Nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje dočasný zásah do základných práv, ku ktorému dochádza na základe súdneho rozhodnutia. Preto sú podmienky nariadenia neodkladného opatrenia upravené zákonom – Civilným sporovým poriadkom, ktorý ako podmienky nariadenia neodkladného opatrenia ustanovuje na strane jednej potrebu bezodkladnej úpravy pomerov

a na strane druhej osvedčenie dôvodnosti trvania nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana.

18. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha ďalšieho preskúmania správnosti rozhodnutia o jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov. Zo strany sťažovateľky pritom ide v zásade o opakovanie argumentácie z jej návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia a z vyjadrení pred rozhodnutím krajského súdu. Rozhodnutiu krajského súdu nemožno vyčítať, že sa nezaoberalo všetkými tvrdeniami sťažovateľky, keďže zistenie skutkového stavu založené na úplnom dokazovaní bude predmetom konania vo veci samej. Účelom postupu, ktorý predchádza rozhodnutiu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je definitívne zistenie skutkového stavu a právne zhodnotenie zistených skutočností na úrovni rozhodnutia vo veci samej, ale zistenie naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov.

19. Krajský súd v napadnutom uznesení primerane vysvetlil, že takáto naliehavosť nie je daná a z akého dôvodu nepristúpil k zmene posledného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým. Primerane vysvetlil dôvody, pre ktoré nebolo správne vychádzať zo sťažovateľkou tvrdených a zdôrazňovaných skutočností o nedostatočnej starostlivosti otca o maloletého, keď dospel k záveru, že nepovažuje za osvedčený záver, že otec maloletého má negatívny vplyv na zdravotný stav maloletého. Toto hodnotenie krajského súdu vychádza z miery osvedčenia týchto skutočností s výhradou novej zmeny nariadeného neodkladného opatrenia alebo iného rozhodnutia vo veci samej v závislosti od miery preukázania sťažovateľkou tvrdených skutočností a ich právneho posúdenia. Takýto navonok ako arbitrárny sa javiaci prístup je však nevyhnutným následkom rozhodovania o predbežnej úprave rodičovských práv a povinností, ktorý vylučuje takú mieru zdôvodnenia, dôkaznej istoty a právneho posúdenia, aká je charakteristická pre rozhodnutia vo veci samej.

20. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti v podstate dovoľáva toho, aby jej rozhodnutím o neodkladnom opatrení bola zabezpečená taká miera dôkaznej istoty, právneho posúdenia a s tým spojená vecná správnosť, akú treba očakávať od rozhodnutia vo veci samej. Ide však o predbežnú úpravu, a preto od nej ani nemožno očakávať naplnenie tých atribútov súdneho rozhodovania, ktorých sa sťažovateľka vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu o neodkladnom opatrení v snahe o expanziu základných práv do tohto typu súdneho rozhodnutia dovoľáva (podobne III. ÚS 193/2022).

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by posudzované rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či v nesúlade s platnou právnou úpravou, alebo nedostatočne odôvodnené. Krajský súd sa vyrovnal so všetkými námietkami sťažovateľky, ktoré sú v značnej časti obdobné s tými, ktoré uplatnila aj v ústavnej sťažnosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré treba vnímať aj s činnosťou okresného súdu, ktorý pomery sťažovateľky, maloletého a jeho otca prešetril, nie je v rozpore s princípmi spravodlivého procesu tak, ako ich treba posudzovať pri poskytovaní predbežnej a dočasnej úpravy. Úvaha krajského súdu o tom, že nie je daná potreba

zmeny dočasnej úpravy styku otca s maloletým, bola výsledkom zhodnotenia aktuálneho stavu stretávania sa otca s maloletým.

22. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že všeobecné súdy pri rozhodovaní o jej návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzali výlučne z tvrdení otca, ústavný súd považuje za dostačujúce poukázať na obsah napadnutého uznesenia, z ktorého vyplýva, že obom účastníkom konania bola daná rovnaká možnosť na vyjadrenie sa k veci i k stanoviskám druhého účastníka konania. Túto príležitosť obaja účastníci konania využili a krajský súd tieto tvrdenia zohľadnil pri svojom rozhodovaní. Tiež skutočnosti, ktoré sťažovateľka uviedla až v ústavnej sťažnosti (bod 12 tohto uznesenia, pozn.) a ktoré neboli krajskému súdu v čase rozhodovania známe, nie je možné pripísať na vrub krajskému súdu. Sťažovateľkou tvrdené skutkové okolnosti veci, na ktoré poukazovala v ústavnej sťažnosti vrátane tých, ktoré sú dôležité pre posúdenie, čo je v záujme maloletého, budú predmetom rozsiahleho dokazovania v konaní vo veci samej. Ústavný súd v tomto smere nemôže nahrádzať právomoc všeobecných súdov, pretože jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, tak ako to očakáva sťažovateľka, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľky, k čomu v okolnostiach danej veci nedošlo.

23. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 675/2014, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 423/2018, II. ÚS 192/2019).

24. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa spravidla nepoužije na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú neodkladné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter neodkladného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75). Tak tomu v prípade napadnutého uznesenia nie je, keďže o starostlivosti sťažovateľky a otca o maloletého už okresný súd, hoci neprávoplatne, na pojednávaní 7. septembra 2023 rozhodol rozsudkom (okrem iných výrokov) tak, že návrh otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov zamietol a maloletého zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky.

26. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú aj v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu